

Přechodné období mezi antikou a středověkem
seminář

KRONIKY V POZDNÍ ANTICE

teoretický úvod

Mgr. Silvie Šimordová

Definice

- kroniky jsou novým žánrem pozdě antické historiografické literatury
- svou strukturou jsou jim podobné ANÁLY, přímo ale s jejich vznikem nesouvisí
- kronikářský žánr přežil období antiky a ve středověku se stal dominantním typem historiografické literatury

Charakteristiky

- ve své původní podobě pozdně antické kroniky splňovaly ve větší či menší míře tato čtyři kritéria:
 - chronologické uspořádání
 - jednoduchý styl
 - universalismus
 - víra v prozřetelnost

Chronologické uspořádání

- u prvních kronik byla chronologie nejen prostředkem, jak text uspořádat, ale i vlastním cílem vzniku textu
- pro pozdější kroniky má chronologie hlavně význam strukturální
- kroniky se v otázce času řídí Biblií, počátek vyprávění bývá kladen k okamžiku Stvoření
- existovaly dvě hlavní koncepce periodizace - „posloupnost říší“ a dělení na šest věků podle šesti dnů Stvoření

Jednoduchý styl

- tento žánr postrádá literární ambice
- jazyková strohost propůjčuje kronikám neosobní charakter a zdání objektivitu
- jednoduchost se volí také ve způsobu líčení jednotlivých událostí, které se nekritizují ani nerozebírají

Universalismus

- universalisticky pojednaná historie stojí v kontrastu k dějinám národním, regionálním či zaměřeným na vybrané události či jedince
- křesťanství říká, že celý svět a všem v něm je dílem jediného Boha, tvoří jednotu a existují tedy jen jedny dějiny
- u kronik můžeme mluvit o třech aplikacích universalismu – časové, místní a tematické

Víra v Prozřetelnost

- v očích křesťanských autorů je Bůh, který svou Prozřetelností řídí všechno dění, hlavním hybatelem dějin
- víra v boží Prozřetelnost se v kronikách projevuje třemi způsoby:
 - povědomí o tom, že dějiny se odehrávají podle předem daného pořádku či plánu
 - jednotlivé historické události jsou nástroje Boží spravedlnosti
 - zázraky jsou běžnou součástí dějin

kladná událost + dobrý člověk = odměna od Boha

záporná událost + špatný člověk = trest Boží

záporná událost + dobrý člověk = zkouška víry

kladná událost + zlý člověk = nástroj Božího hněvu
nebo „neznalost“

Počátky kronikářského žánru

- první kronika se objevila na počátku 4. století n.l.
- vznikla v rámci apologetické křesťanské literatury (pozdější kroniky toto zaměření ztrácí)
- jejím účelem bylo dokázat, že židovsko-křesťanská tradice je stejně dlouhá a hodnověrná jako historie jiných kultur

Eusebios z Kaisareje

- narodil se mezi lety 260-265, zemřel roku 339
- většinu života žil v Kaisareji, od roku 313 tam byl biskupem
- aktivně se podílel na dění v církvi a byl literárně činný
- nejvýznamnějším spisem jsou Církevní dějiny
- na počátku 4. století sepsal první kroniku – má dvě části, dějiny vybraných národů a srovnávací chronologické tabulky

ΣΙCΥOYI
OYIA

RUM

XI	II		XV
XII	III		XVI
XIII	IIII	Lepthe in libro iudiciu abaslate mosi	XVII
XIIII	V	ut q; ad rem & igni ait supputari. an.	XVIII
XV	VI	ccc.	XVIII
		Post queco	
		esebon. an. VII.	
XVI	I		XX
XVII	II		XXI
XVIII	III		XXII
XVIII	IIII		XXIII
DECC XXX	V		XXIII
XXI	VI		XXV
XXII	VII		XXVI
		HEBRAEORUM	
		LABDON. VIII.	
XXIII	I	Post etebon in libro hebraeoru	XXVII
XXIIII	II	fertur iudex xecelon. rex iste	XXVIII
XXV	III	populu. an. x. quoniam habebat	XXVIII
		apud lox. interpretet.	XXVIII

TROIA CAPTA

MYCEN
TIYM
ATHENI
SIYM

AEYPTI
ORICO

MYCENARUM
AGAMEMNON AN XXXV

I	VIII	Hercules cu in morbu incidisse & per	XXVIII
II	X	ulentem ob remediū dolorū seiecit in	XX
III	XI	flammas & sic morte finitus est. an.	XXXI
IIII	XII	adit. LII. quidam ante xx. annos	XXXII
V	XIII	eum perisse scribunt.	XXXIII
VI	XIII	Alexander helenā rapuit & trouinū bel	XXIII
VII	XV	lū decennale surgere causā. aliquod tū	XXV
VIII	XVI	mulierū depulchritudine cor. tū tū pte	XXVI
		mū fuit una earū helenā pasciō iudi	AEYPTI THAO
		apollicente.	RIS. AN. VII.
VIII	XVII		I
X	XVIII	Memnon & amasiones priamo	II
XI	XVIII	tulere subsidium.	III
XII	XX		III
XIII	XXI	Mopsus regnauit in alicia aquo	V
XIIII	XXII	mopso crene & mopsis Zae.	VI
XV	XXIII		VII

TROIA CAPTA

Assyrians	Hebrews		Sicyonians	Mycenaeans	Athenians		Egyptians	BC
11	2		15	1	9	<i>d</i> Hercules, when he had fallen into a pestilent illness, as a remedy from his suffering, threw himself into the flames, and thus by death did he come to his end in the 52nd year of his life; certain people, however, write that he perished in his 30th year.	19	1196
12	3	<i>a</i> In the book of Judges, ¹ Jephthah says from the era of Moses to himself is reckoned to be 300 years.	16	2	10		20	
13	4		17	3	11		21	1194
14	5		18	4	12		22	
15	6		19	5	13		23	1192
	After whom Esebon, for 7 years.							
16	1		20	6	14	<i>e</i> Alexander carried off Helen. The 10-year-long Trojan war broke out because of an apple, which was the prize for judging three women's beauty, one of these offering Helen to the shepherd-judge.	24	1191
17	2		21	7	15		25	
18	3		22	8	16		26	1189
							Of Egypt, Thuoris, for 7 years.	
19	4		23	9	17		1	
830	20		24	10	18		2	1187
21	6		25	11	19		3	
22	7		26	12	20	<i>f</i> Memnon and the Amazons brought help to Priam.	4	1185
	Of the Hebrews, Labdon, for 8 years.							
23	1	<i>b</i> After Hesebon in the book of the Hebrews Aelon is considered to have ruled as Judge over the people for 10 years, which LXX translators do not have.	27	13	21	<i>g</i> Mopsus reigned in Cilicia, from whom Mopsicrene and Mopsistiae.	5	1184
24	2		28	14	22		6	1183
25	3		29	15	23		7	1182
			NNNNNN	16	NNNN		NNNN	
	Troy Captured			17				
	<i>c</i> From the capture of Troy down to the first Olympiad makes 406 years.			18		Troy Captured		
				NNN		<i>h</i> Menestheus dies in Melos returning from captured Troy, after whom Demophoon reigned at Athens.		

Sv. Jeroným

- narodil se roku 347 ve Stridoně, zemřel 420 v Betlémě
- je autorem nejznámějšího latinského překladu Bible – Vulgaty
- do latiny přeložil také Eusebiovu kroniku, její druhou část; text při tom výrazně upravil a doplnil